

ابونه شرائطی: هریر
ایچون سنه لکی (۲۵۰)
آلی آیانلی (۱۳۰)

غرویشدر

اسخه سی ۵ غروش،
سنه لکی ۵۲ نسخهدر

اداره خانه

آنقره ده حریت اوتلی
قارشوسند.

اخطارات

آونه بدلی پشیندر

مسلكه موافق آثار مع
المنونیه قبول اولنور.
درج ایدلمه یں باز یلر اعاده
اولماز

کتابخانه

۱۳۳۰

صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

باش محرر
محمد طاکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

آیه ون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۲۷۵

۲۸ رجب ۱۳۳۹

جمعه

۸ نیسان ۱۳۳۷

۱۹ جلد

اسرائیلک عیسائیدن طولای صوکه درجده محزون اولارق باقسنی برتی .
بووقمه سفر الملوکک یکریمی ایکنجی باندہ مصر حدر .

استاد مغفور رحمۃ اللہ ہندی دیورکہ : نہ نورک بو نسخہ نہ .
نہدہ اوکاھن (حلقیا) نک سوزینہ اعتماد اولونماز . چونکہ بیت المقدس
بو آدمدن اول ایکی دفعہ یاغمالیدیشدی . صوکرہ بیت الاصلنام اولمشدی .
بوصنمجانہ نک خدمہ سی ہر کون ایجری کیرلردی . یوشانک ایلک
یدی سنہ ساطنقی مرورنہ قدر تورانک اسمنی ہیچ کیسہ ایشتمدی .
حال بوکہ کرک یاشا ، کرک امراسی دین مو سوی بہ تباع ایچون صوکه
درجده مشتاق ایدی . کاهنلر ہر کون بیت المقدسہ کیروب چیہورلردی .
ناصیل او یوردہ بیت المقدسہ بونسخہ بولوسون واونی نوکاھنلرک ہیچ
بری کورمسون . بناءً علیہ بونسخہ حلقیانک اویدورمہ سندن باشقہ
برشی دکدر . ات ، حلقیا سلطانک ومقرینک موسویلکہ انہماکی
کوروشہ یالان ، کرچک ایشتمش اولدیمی بوتون رویا طریقامق
صورتیلہ بوانی میدانہ کتیردی . موسی علیہ السلام استاد ہنمکدہ
تردد اتمدی . ذاتاً دی ترویج وحقی نشر و تہمیم ایچون بوی بالانلر ،
اسنانلر متاخرین موسویہ وقدمای مسیحین عندہ مستحب
صایاوردی !

استاد مغفور دیورکہ : تورانک تواتری بحجہ زمان یوشیادن اول
منقطعدر . یوشی زمانندہ بولونان نسخہ ایسہ نہ اعتماد اولدیر . نہدہ
اونککہ تورات ثابت اولور . ذاتاً آنحق اور اوچ سہ قدر معلوم اولہرق
صوکرہ دن نہ حالہ اولدانی بیلیمہ مشدی . ظاہر اولان شہودرکہ
اولاد یوشیا آہندہ کفر وارتداد باشلاچہ بختصر حادثہ نندن اول
اورتدن قالقمشدر .

شیخ عبدالعزیز چاولیش

مسلمان ہیئت اجتماعیہ سنک غلرینی تقویہ لازمدر

اولدیفنی سویلیور . آمریقاییانی ، انکلیز جہنی اوکرہ تمک وانکلیز جہنی
ایلری اولانلری دہ ینہ مذکورلساندہ مختلف موضوعلر اوزرینہ واقف
بسیط وعملی تجارت دوسارینی ویرمک صورتیلہ ؛ خرسیتیانانی دہ مختلف
تعلیم وایونلر یاپدیرمق واکرہ تمک ، بالخصہ مختلف و مجتمع کزینتیلر
ترتیب ایتمک صورتیلہ تلقین ایلمک ایستہ مکددر . کنج خرسیتیانلر
جمعیتی بولہ برماسکہ ایلہ مقصدنی کیزلہ مک ایستہ یور . جمعیتمک مقصدینہ
یاقینندن واقف اولانلر بوتک اولامریقا خرسیتیانلرک ماہرانہ بر
یروباغاندہ سی اولدیفنی ، ثانیاً بو پروباغاندا ایلہدہ بین الاسلامیک ضررلی
مقاصد سیاسہ نک تمیمینہ چالیشیلدیفنی بیان ایتمکدہ درلر .

استانبولندہ قورولان بو طوزاغک ماہیت حقیقیہ سنی ایچہ آکلامق
ایچون مید . بوزر تشکیلات ومقاصدی حقندہ خلاصہ بر قاج سوز
سویلمہ بی فائدہ لی عدایدیوروز . چونکہ بو مسئلہ اسلام ایچون

یازمش بو نسخہ بی کوزلجہ محافظہ ایملرنی ، وسندوہ قویرب ہر
یدی سنہدہ بر بایرام کونلری بنی اسرائیلک دیکلہ سی ایچون میدانہ
چقارملرنی وصیت ایشتمدی . بناءً علیہ بونسخہ صندوقہ قونولمشدی .
ایلمک طبی حضرت موسانک وصیتی موجبہ ایدی . لکن بو طبی قلاما بحجہ
بنی اسرائیلک حالی دیکشدی . گاہ ارتداد ایشتملر ، گاہ ایمانہ کلدیلر .
ایشتمہ داود علیہ السلام بدایت سلطنتہ کلنجہ یہ قدر بو طرز دہ دوام
ایدن حاللری کرک بنی مشارالہیک ، کرک حضرت سلیمانک دورندہ
ایشتمدی . لکن حضرت سلیمانک صوکه دورلردہ وقوعہ کان
اقلاب عظم سیدلہ او صندوقہ کی نسخہ ضایع اولدی .
حضرت سلیمان صندوقی آچینجہ ایچندہ بالکتر احکام عشرہ نک یازیش
اولدینی یکی لوحدن باشقہ برشی بولونمادی . بووقمہ سفر الملوکک
سکرنجی بابنک طقوزنجی آیتندہ مصر حدر . دور سلیماندن اعتباراً
کنج اوچوز پتمش سنہ ظرفندہ سریر سلطنتہ یکریمی سلطان
جاس اولدی کہ بونلرک مرتدلری مؤمنلرندن زیادہ ایدی . اصنامہ طایبق
عادت (رجبہ نام) دورندہ رواج بولدی . وادندون اول اورشلیم
و بیت المقدس یکی دفعہ ینما ایدلدی . (منسا) زمانندہ کفر آرتہرق
مملکتک قسم اعظمی صنم پرست اولدی . بیت المقدسک سینہ سندہ اصنام
ایچون بر مذبح بنا اولوندی . وصنم رکز ایدلدی . یوشیا بن عامون
شہر بر حکومتہ کلنجہ جناب حقہ توبہ و رجوع ایشدی . بو حکمندانک
کرک کندیسی ، کرک ارکانی دین موسونک ترویجہ و آیین شرکک
ارالہ سنہ صوکه درجده ظرفدار ایدی . بونککہ برابر بدایت سلطنتندن
اعتباراً یدی سنہ کیکی حالہ ہیچ بر کیسہ نسخہ تورانک وجودنی
نہ کوردی ، نہ ایشتمدی . سکرنجی سنہ برکاهن بیت المقدسہ توراتدن
بونسخہ بولدیفنی ادعا ایشدی . ویوشیا بونی اوقوتوب دیکلہ بحجہ بنی

کنج کون حاکمیت ملیہ غزنیہ سی استانبولندہ تہلکلی برخرستیان
جمعیتمک فعالیتہ باشلاویندن بحث ایدیوردی . بو جمعیتمک (Y.M.C.A)
اشارتلی (کنج خرسیتیانلر جمعیتی) در . بوتون مملکتکدہ مختلف
وتعدد شعبلری اولان بو جمعیتمک متارکدن صکرہ ازمیردہ فعالیت
کوسترمشدی ، شہمدی دہ استانبولندہ حرکتہ باشلا یور . حاکمیت ملیہ
رفیقہ نزک استحصا ل ایشدیکی معلوماتہ کورہ ، بو جمعیتمک کنجیلری
خرستیانلق و آمریقاییلق عقائد و حسیاتی دائرہ سی داخلندہ بولندیرسنی
و بوقایہ سنہ کنجیلری بدن و فکری صیتی بر تربیہ بہ تابع بولوندورمق
صورتیلہ و اصل اولہنی ہدف اتحاد ایشم بر میسونر تشکیلاتیدر . بو جمعیتمک
قارش یاقندہ تأسیس ایلدیکی برنجی شعبہ سندن صوکرہ یککنجیسنی دہ
تمامیلہ اسلام اولان استانبول طرفندہ وجودہ کتیریور . بیاننامہ سندہ
مقصدی کنجیلرک بدناً ، فکرآ و اخلاقاً ترقی ومنفعتلرنی تأمین

فوق العاده اهمى حائز در . اسلامى ضعفه دوشورمك ، هيئت اجتماعيه مركز تمللرىنى سارصحق خصوصىده بونصرانيت تشكيلاتك بك بويوك تاثيرى اولمشدر . بونلرك دهشتلى هجوملىرى اسلامى ملكهتريه توجه اجتماعلردر ، تشكيلاتلى او قدر منظم ، او قدر مكملدر كه خيرات يتهمك قابل دكلدر . دنياك هر طرفده بونلرك مكمل مكنتلرى ، كليسالرى ، كئناخانهلرى ، قورقراانس و مطامه سالونلرى ، اجزاخاللرى ، حق املاك و عقارى وارد . ميسونر مطبعه لرند هر سنه ، ميلليونلرجه انجيل ايله ديات نصرانيه به مخصوص حدسز حسابسز كتابلر باصيلر ، ياره سز به لسزاوله ق اوتة كنه بريكة توزيع انديلر . بوتون خريستان زفكنلرى بوجمهتلره سره سوه ياره ويريورلر . واپور شمندور قوبانيه لرى بونلر آلايلرينه سوك درجه تسيلات كوسترييورلر . بوسورتله بونلر دنياك هر طرفى طولاشيور ، ميقرولر كى هر يره سوقولورلر . مسلمانلر ميسونر اغواآت و اضلالته مقاومت ايده بيلامك ايچون انلرك تشكيلاتلرينه ، نه سورتله جاليشدقلىنه ، اسلامى انحلاله اوغرائق ايچون تعقيب ايتدكلى اصوللر واقف اولمق و او كا قارشى عنى لاحلاله مجهز اوله رق مقابله ده بولمق لك بويوك فرائض دنيهددر .

ميسونر تشكيلاتى بك قديمدر . ايلك دفعه احكام انجيلى عالم اسلامه نشر ايتك فكرى القايدن اون اوچنچى عصر ابتدالرنده (ريونلول) نامنده براسپانيولدر . بو آدم ميسونر يتشميرمك اوزره بر مؤسسه ده وجوده كتير مشدى . بو حركت بش عصر قدر همان عموميتله منفرد ، آز چوق موفقيتسز تشبثلرله ، تجربلرله كچدى . اصل ميسونرلك فعاليتى اون سكزنجى عصر ابتدالرنده باشلايور . اوسيره لره پروتستانلىق طائفه يكي بر غيرت ديندارانه اوياندى . متمدن ميسونر جمعيتلى تشكيل ايديله رك آفريقا ، آسيا ، آستراليا و آمريقيه متعدد ميسونرلر كوندريلدى . مع مافيه اون سكزنجى عصر ك نصف اخيرى فيلسوفلرك تاثيرى و فكرلرك بوتون فعاليتى سياسى ، اجتماعى مسائل اوزرينه چاب ايلسى اوزرينه بو خريستيانلىق حركات دنيه سى ۱۹نجى عصر اواسطنه قدر بويوك بر موفقيت كوسترمدى . بونلكه برابر انكايزلر بوتشكيلاتى ياشانديلر . ۱۸نجى عصر نهايتلرنده (ويليام كهرى) اسمنده بر انكايز ناشر دين اولمقده كى هنرواهلتي كوسترمك (لوندرو ميسونر جمعيتى) نى تشكيل ايله بونلرك ميسونرلك حركاتك اساسلرى قوردى . او صبرده آمريقاليلرده بونى تنظيم ايدرلك (نيويورك ميسونر جمعيتى) نى تاسيس ايتديلر . بوسورتله پروتستان ملكهتلر آره سنده مسابقه باشلادى . اودرجه ده كه يكر ۱۹نجى عصر ك ابتدا سنده يوز انجيل جمعيتى ايله بونلره هر خصوصده مظاهرت ايدن ۳۷۰ معاون جمعيتلر تشكيل ايندى .

فقط بوجمهتلر مختلف كليسالر منسوب اولدقلى جهته آره لرند رقابت حصوله كليور . بويوزدن مساعيلرى خاللدار اوليوردى . ايش ياشنده كيلر بونى نظر دفته آله رق ۱۹۰۶ سنه نصرانيه سنده (قاهره) ده

برقورقراانس عقد ايتديلر . بوياده مختلف جمعيتلر آره سنده بر رابطه حصوله كتيديلر . و اسلام ملكهتلرينه قارشى برجهه آلايلر ، متحد برميديونر اردوسى وجوده كتيديلر . چوق كچمى ، واتحاد نمره سنى وىردى : ۱۹۱۱ ده (ديمبورغ) ده انعقاد ايدن عمومى قونفرميه هر طرفدن راپورلر كلى . بورا بورلر مستندما كرملر جريلا ايلدى .

آرتيق بوكون مختلف ميسونر اردولرى عمومى قراركاهلرى تاسيس ايتشدر ، بوتون دنيا ده شبكه لرى قوره شلر . كره ارضى متمدن مناطق ايرمشلر ، بيكدن فضله جمعيتلر آره سنده ماسبات تاسيس ايتشدر . مليه نلرجه ليرالق بودجلىرى تامين ايتشدر .

(مصور قانونيك ميسونرلى) ماندىكى حريده دنيه ك ۱۹۱۴ تاريخلى ۱۴۴ مجى نسخه سنده يازيلدينه كوره : ۱۹۱۲ سنه مسيحيه سنك صوكنده يايلان رسمى استاتسيتيكلردن يالكنز قاتوليكلره مخصوص اولمق اوزره يريوزنده فرق ايكي بيك ميسونرلك موجود اولدينى آكلاشيلمشدر . قاتوليك ميسونرلرينك سنوى وارداتى برميليون ، پروتستان ميسونرلرينك ايش ميليون انكايز ليراسيدر .

بوكون شرق ملكهتلرنده ۱۲۴،۳۷۳ ميسونر متاديا جاليشمقده در . بونلرك برنجى درجه ۳۸۳۸ مركزلى وارد . ايكنجى درجه دوى فزى مركزلى ده ۳۴،۷۱۹ در ۸۶ دارالفنون و مكنتلرى ۵۲۲ دارالمعلمينلرى ، ۱۷۱۴ مكاتب عاليه ايله ۱۳۰،۱۸۵ ابتدائى مكنتلرى ، ۱،۴۱۲،۰۴۴ معلم و معلم معانيله سامعين طرفدن اداره اولونان ۲۸،۹۵۲ بازار مكنتلرى وارد . بوبازار مكنتلرنكى طالبه ك مقدارى ايسيه ۱۹۳،۰۷۲۸ در . بونلر باشقه ۵۷۶ خسته خاهلرى ، ۱۰۷۷ اجزاخاللرى ، ۱۱۱ طبى و خسته باقمى مؤسسه لرى موجوددر . ميسونر مؤسسه ليله اعضا و منسوبينك عددى تقريباً اوناوچ ميليونه بالغ اوليور . ايشه بويه مدھش بريكونه بالغ اولان عظيم برميديونر اردوسى متاديا جاليشيور . اسلام هيئت اجتماعيه سنى بوزمق و ييققى ايچون فكر و مغويات ساحه سنده الارندن كان هر درلو فساد و فتنه لرى جاضرلايورلر . قارشيمزدكى اهل صليب اردولرى يالكنز طويلي توفيكيلردن عبارت دكلدر . بيلانلركى سسيز سسيز ايچمزه قدر صوقولان ، قوردرلركى ايچين ايچين بنیان اجتماعيمزى كيروب طوران بويه ميليونلرجه ميقرولرى ده وارد . بونلر پيشدارلق وظيفه سنى ايتا ايدرلر . بونلرك وظيفه سى امت اسلاميه ك نذ اجتماعيه سنى سارصمقدر . بونلر مسلمانلرك غيرت و شهادت حسلرى كيپرلر ، عقيدملرى تزلزله اوغرايتلر ، فكرلرى تشويش ايدرلر ، طائله حياتمزه رخنه لر آچارلر ، مكنتلره قول اقرارلر ، قيزلرمزى باشدن چيقاريلر . . . الحاصل مسلمان هيئت اجتماعيه سنك استناد ايتديكى مادي ، معنوى بوتون تمللرى يرندن اويتايتلر ، مسلمان ملتلك بوتون مميزات مليه لرى دكيشديرلر . هيئت اجتماعيه سنى بويه مسكين و دوشكون بروضه ميه صوقدقندن صوكره آرقه دن طويلي ، توفكللى ، زرهلى ، طياره لى اردولرى هجوم ايدرلر . اساساً ملتلك قوه مقاومتى سارصيلمش اولدينى ايچون اومهاجانه قارشى قوياماز . ديركن

بر اقلیم اسلام دھا اہدام ایدر ، منارہ لر سو کولور ، کلیسار دیکلیر ، قرآن سسری سوز ، جا کلر طین انداز اولور . نیچہ مسلمان قطعہ لری ہب بوصورتہ قایندی کتیدی . نیچہ مسلمان ملتہ لری ہب بوصورتہ صلیک حاکمیتی آلتہ کیدی .

۱- اسلامی ضمہ اوغر اتان اک مہم حرکت خرسینیہ بودر ، بو میسیونر افاداتیدر ، اولہ ایکن مع التأسف الک زیادہ اہمیت ویرمیدیکمز نقطہ بودر . حال بوکہ میسیونر اردوسی بو کون بک قورقونج بر شکل آلمشدر . قاہرہ ، ادیبورغ ، لوکنوو قونغرہ لرندن سوکرہ حرکتہ لرندہ بر انتظام تأمین ایشمار ، بوتون جمیتہ لر طرفندن انتخاب اولونان اعضادن مرکب (دائمی قونغرہ) نامیلہ بر ہیئت فعالہ تشکیل ایشماردر .

ہلہ آمریقادہ میسیونر لک غرقی بوتون مکتبلرہ ، دارالفنونلرہ سرایت ایشمار . بو کون اقین اقین آمریقا کینجہ لری بو جمیتہ لرہ ایشمار ایدیورلر . آمریقا غرنہ لری بر کینجہ لک مقداری قبل الحرب یوز بیک اولوق اوزرہ کوستریوردی . حقی کینجہ لرہ آمریقادہ دارالفنونلرہ بئندہ انعقاد ایدن بر قونغرہ دہ بیک بشیوز کینج بردن میسیونر مسلمانہ کوکلی اولوق داخل اولدیلر ، نشر نصرایت ایچون جہانک درت گوشہ سنہ پاییلدیلر .

سوکرہ مسلمان ہیئت اجتماعہ سنی بیتحق علی قادینلرہ دہ سرایت ایشمار . بونک ایچون دہ بر چوق قادین میسیونر جمیتہ لری تشکیل ایدیلشدر . پاییلان تجربہ لر اوزرینہ مسلمان عائلہ حیاتی تخریب ایچون قادین میسیونر لک فوق العادہ ایشمار ایدیلر آکلا شلمشدر . بوقادین میسیونر جمیتہ لرینک کندیلرینہ مخصوص مکتبلری ، دارالتعلیملری ، خستہ خانہ لری ، اجزاخانہ لری وارد . بونلرک اک مہم وظیفہ سی مسلمان قادینلرین اضلال ایتک ، مسلمان عادات وشعائرین قالدیرمقدرد . میسیونرلر بو کون آرتیق خط حرکتہ لرین تنظیم ایشمار ، تجربہ لرہ اصوللرین مکمل بر حالہ کتیرمشار ، انسانلرک ، ملتہ لک احوال روحیہ لرینہ کورہ صورتہ حرکت ایتک لازمہ ہسنی تثبیت ایشماردر .

اوزون زمانلر مسلمان اقوامک احوال روحیہ سنی تدقیق ایدہ ایدہ موفقیت یوللرین اوکرہ نمشلر ؛ بوتون میسیونر مرکز لری مطالعہ لرین عمومی قونغرہ لرہ بیادیرہ لک قصائلرین آکلامشار ، زمانک ایجاباتہ کورہ یکی طریقہ لر ، یکی اصوللر تأسیس ایشماردر . آرتیق بو کون وعظ و خطبات ایلہ افکار تہیج ایتک صورتہ مقصد واصل اولوق زمانلرینک کچدیکنی کورہ رک اوشدت و غلبانی ترک ایشمار ، لطف و ملایمتہ قبلری فتح ایتک ، مسلمانلری ایچندن الحلالہ اوغر اتاق یوللری طوتمشماردر . جہہ دن هجوم ایتکملہ تأمین موفقیتک کوچلکینی کورہ رک وجہہ مهاجرلرین تخریل ایشمار ؛ مضمحلرین باشقہ بر طاق شیلرہ ستر ایدرک آغاچلری اویان قوردلر کی ایچین ایچین بنای اسلامی کیرمہ ہباشلامشماردر ؛ کہ فعالینک اک تہسکہ کیسی بودر . وکاکارشی مقابلہ نہ قدر کوچ اولدیفنی ارباب بصیرت بک اعلا تقدیر ایدرلر .

بر لبرک خلق اوزرندہ نفوذ و تأثیرلرین نظر دقتہ لان میسیونرلر صوک زمانلرہ برلی میسیونرلر پیشدیرمہ ہباشلادیلر . سوکرہ کندیلری برلی قیافتلرینہ کیرمکدہ ہیچ نمصب کوسترمز . طورلرین مسلمانلرہ اوبدورورلر . حتی صفالری ، بیقلری بیلہ مسلمانلر کی کسرلر . بو صورتہ کندیلرینہ قارشلی اولان خصوصتہ لری ازالہ ایدرک ، یاواش یاواش طوزاقلر قورمہ ہ ، مقصدلرینہ واصل اولہ ہہ جالیشیلر .

میسیونرلرک حلول واسطہ لرندن بری دہ طبابتدر ، صرف مقصد انسانیتپورہ (۱) ایلہ کیدن طیب ہیٹلری اہالینک اعتمادینی قازانق ایچون درلر درلو حیالہ لرہ مراجعت ایدرلر ، بی پایان شفقت کوسترلر ، فقیر خستہ لری مجناً نداوی ایدرلر . بر کرہ صاف خلقت امنیت قازاندی ، آرتیق اوندن سوکرہ ایلی قولایدر . فکرلری آنتہ دوشورہ جک ، عقائدی کوکندن صارصہ حق سوزلر ، حرکتہ لرین ولی ایدوب کیدر .

ہلہ بو خصوصہ مسلمان عائلہ لرین بیتمق ایچون قادین میسیونرلرینک چوق ایٹہ یارادقلری بالتجربہ ثابت اولمشدر . اوزر مسلمان قیزلرینک شرائط جسمانیہ لرین اصلاح بہانہ سیلہ عائلہ لرہ صوقولورلر . مسلمان قیزلرہ مناسبت پیدا ایدرلر . بونلرہ خرسینیہ لکدن ہیچ بحث ایتمزلر ، یا لکن مسلمان حسلرین آشیندیرمہ ہباشلادیلر . قیزلرہ بہادیا حریتدفہ سر بستیدن ، وجودک اندامندن ، شرائط صحیددن ، عادات وشعائر اسلامیہ نک محذورلرندن بحث ایدہ ایدہ ہیئت قیزلرک فکرلرندہ ، ایمانلرندہ بر صارصینی وجودہ کتیرلر . رقاچ شا کردیشدیردکن صوکرہ مسلمانہ قولایلاشیر . دیکرلرندہ اولری کورہ طیبہ سیلہ بر میل ، برانجذاب اواییرہ بوصورتہ مسلمان عائلہ لری جعفرندن حیقارہ مسلمان عادات وشعائرینہ قارشلی قیزلرہ بر استخفاف باشلار . حیالرندن بمنون اولماق ، آنہ سنی بکنمہ لک ، کندی باشنہ حرکت ایتک ، سوسہ ، زینتہ ، مودہ ہہ مبتلا اولہ رق جدی شیلردن خوشالاماق اوکرہ ندیکی یکی لسانلہ قونوشمق ایچون اجنبیلرہ دوشوب قالمق کی حرکتلر بوز کوستر . استانبولہ صوک زمانلرہ میسیونرلر رزیلری آلدہ ایتدیلر . (مودا) ماسکہ سی آنتہ تسترہ هجوم ایتدیلر . مطبوعاتدہ کندیلرینہ ظہیر ، مقصدلرینہ آلات اولہ حق آدمیلر ظہور ایتدی . بوصورتہ برر ، ایکیشر باشلایارق انہایت قادینلری اولہ مسخرہ قیافتلرہ صوقدیلر ، اولہ کوتو حاللہ دوشوردیلر کہ بوقبیل مسلمان قادینلرہ کوروشمکدن توق ایچون خرسینیہ باباسلری کلیسارلرہ وعظ ونصیحتلر ایتدیلر . تاریخ اسلام ذلتک بودرجہ سنی کورمہ مشدر .

میسیونرلرک صوک زمانلرہ اک زیادہ اہمیت ویردکلری واسطہ مکتبلردر . بوتون اسلام مملکتلرندہ صایبسر مکتبلر آچمشماردر . یاشنی باشنی آلمش اولانلری ضلالہ سوق ایتک طبیعی مشککدر . نہ قدر مقصدلرین کیزلہ مہ ہہ جالیشسہ لرینہ قولایلقلہ حلول ممکن

اولاً ماہور . فقط تعلیم و تربیہ بہانہ سی ایلہ جو جقار دن ایشہ باشلامق
میسو نزلر حہ اک موفقیاتی بر یولدر . بوتون تجربہ لر بو یولده مثبت
نتیجہ لر ریزمشد . عمومی قولنرلرہ ہر طرفدن کان راپورلر بو
خصوصہ قوت ویرلمسی مرکز نددر . اولک ایچون میسور جمعیتربنک
صوک زمانلرہ مکتبلرہ تخصیص ایتدکری مبالغہ ، بودجہ لر بنک
اک مهم قسمی تشکیل ایدر . غایت مزین ترتیب ایدلمش بنالر ، غایت
مکمل تنظیم اولونمش ادارہ لرہ تحصیلہ ہوسکار جو جقار اولارلر .
بالخاصہ ادبیات نصرانیہ ایلہ جو جقارک روحلری آرمہ سندہ بر
مواست تاسیس نہ پک زیادہ اہتمام ایدرلر . موسیقینک آہنگدار
نغماتیلہ جو جقارک ، بالخاصہ قہزک قابلیتی اہتزازہ کثیرہ رک اونلرک
خیاللر ندہ ضرب سوسیہ تہ سی بو بوتوب طور ورلر . آرمہ صیرہ کلیسیاہ
کو تورہ رک خرسیتیان عبا تلیخی دہ کوستریرلر . واقعا طو ضرودن
طو ضرویہ دینلری تبدیل ایتک کی بر وضہیت آمازلر . فقط متمادیا
جو جقار محیطندن ، مسلمانلقدن صوغونہ حق فکرلر ویرمہ یہ باشلارلر .
بوتون درس لر اوکا کورہ ترتیب ایدلمشددر . حتی معاملر ، مبصرلر ،
درس دہ خارج زمانلرہ ، بیلہ جو جقارک آرقہ سی بر افاذر . ہر فر
صندن بالاستفادہ زہرلہ بوب طور ورلر . سوکرہ جو جقارہ مرتب
موضوعلر ویرہ رک فکرلری بقلارلر ، کوردکری نقصانلری اکالہ
جالشیرلر . یک کیدہ جو جقار ہیچ فرقہ اولقسزین طبیعتیلہ
معلملری کی دوشونہ یہ باشلار . او زمان جو جقارک لسانندہ مثلاً
تعدد زوجات حقندہ ، تستر و حجاب حقندہ تنقیدلر باشلار . خرسیتیان
مدنیتہ ، ضرب سوسیہ تہ سنہ قارشى جو جقارلرہ غیر اخباری برالجبذاب
اویانر ، آرتق او قازانیلمشددر . میسورلر بو خصوصہ بوندن بر
قاچ سنہ اول (دوبر قولہ ز) دہ توزیع مکافات رسمندہ بر مسلمان
جو جقہ علناً اسلامیت علیہدہ بر لطق ایراد ایتدیرہ حک قدر مو
فقت کوستریدلر .

بوصورتہ میسورلر مسلمان جو جقارک مقدساتہ قارشى اولان
حرمت و مربوطیتلری قہرارلر . عقیدہ لر نی صارلرلر . اک نہایت
جو جقار شاعر دینیہ لرندن ، عنفات ملیہ لرندن تجرید ایدیلہ مش الیم
بر حالہ دوشرلر . ذاتاً مقصدہ اسلام ہیئت اجتماعیہ سندہ بوتخریہ
حصولہ کتیرمکدر . برکرمہ برانحلال وقوعہ کلامی ، اوندن سوکرہ سی
قولایدر . بر زمانلر استانبولہ نشر اولونان یکی مجموعہ نک دیدیکی کی
یکیدن یاقق ایچون اولایہ قمق ، ساحہ سی آچق لازدر . اولایہ عقائد
اسلامیہ نک عملری صارصیلہ حق ، بعدہ خرسیتیانلک تشکیلات جدیدہ سی اقامہ
ایدیلہ جک . نیتہ کم ہرستان میسورلری مدیری (زومر) یارسدہ
انتشار ایدن (REVUE ISLAMIQUE) نام اسلام مجموعہ سنہ یازدینی
مکتوبلرک بر ندہ اویلہ دیوردی :

— میسورلرک اسلام قطعہ لرندہ کی نفعہ مساعیلری ایکی درلو
ماہیت عرض یدر : بری تخریہ ، دیگرى اعماری . یعنی اولایہ جلیق ،
سوکرہ یایہ جلیق .

(زومر) میسورلرک مقاصد اساسیہ لر . بر جہاہ ایلہ خلاصہ
ایتشددر . و بوکون میسورلر برنجی دورہ دہ بولیورلر . بوکونکی
میسورلر حرکتک وجہہ استقامتی ہدم و تخریبدر . مسلمانق اساسلری
صارصق ، مسلمان بنیان اجتماعیہ سی زیر برایتکدر . ایشہ مملکتکمزک
و بوتون اسلام مملکتلربنک کچرمکدہ اولدینی اجتماعی بحرانلرک اک
مهم عاملی بودر .

میسورلر جمعیات اسلامیہ یی تخریب ایچون غرب تربیہ سی نشر و تعہیم
ایتمہ یی اساس مسلک اتخاذ ایتدیلر . مکتبلرلہ ، غزتلرلہ ، کتابلرلہ
رسالہ لرلہ . . . الحاصل بوتون وسائط فکریہ و اجتماعیہ ایلہ جالیشدیلرہ
مسلمانلری دیندن تجرید ایچون اروپا اجتماعاتی مسلمانلرک نظرندہ
بو یولنک و ہیئت اسلامیہ آراسندہ (اجتماعی انقلاب) ک لزومندہ داتر
بروپا فاندالردہ بولونمق نقطہ سندہ بوتون میسورلر متفقدرلر . اونلرک
تربیہ لری آئندہ یتیشہن بر طاقم کنج محر لردہ . بیلہ رک ، یا خود بیلمہ ک
اوفکرلری نشر ایتدیلر . زمان اولدی کد اسلام نامی طاشیان بر طاقم
آدملر مسلمانق اساساتہ قارشى یی پروا هجوم ایتہ یہ باشلادیلر . دنیا ک
هیچ بریرندہ کورولمہ یین بوحرکت طبیعی او عظم مساعینک نفعہ سی
ایدی . غرب تربیہ سنک تحت تاثیرندہ بو یون او آدملر امت اسلامیہ نک
اجتماعیاتیلہ مجادلہ یی مسلک مخصوص اتخاذ ایتدیلر . اونلرک نظرندہ
مسلمانلرک ہرشیئی اسکیمش ، بوزولمشدی . بیک سنہ اولکی احکامک
بوکون جاری اولہ مایہ جفی لغملری طنین انداز اولمہ یہ باشلادی .
مسلمانلرک حیات اجتماعیہ سی ، حق طرز عبادتلری بیلہ تنقید او لوندی .
تنظیمات ، اصلاحات ، تجدیدات علی الکعقلی باشندہ اولان
کیمسہ لرہ بیلہ سرایت ایتدی . شعورلو ، شعورسز ، بونقرات متمادیا
تکرار اولونوب طور دیوردی . دیمک میسورلر مسلمان مملکتلرندہ
تصور ایتدکری تذبذب اجتماعی یی حصولہ کتیرمشلردی . کندى

میسورلر تربیہ فکریہ خصوصندہ قادیئلرہ دہا زیادہ اہمیت
وررلر . مسلمان ہیئت اجتماعیہ سی صارصق ایچون او واسطہ یی
دہا زیادہ مؤثر بولیورلر . تحصیلدن محروم قالان مسلمان قادینی
اولامق دہا قولای اولیور . اولک ایچون قہزلرہ قارشى پک بویوک
شفقت کوستر . رک اوللری مکتبلرینہ جذب ایدرلر . شخصیت معنویہ
و اجتماعیہ سی لایقہ محافظہ ایدہ بیلہ جک بر حالہ یتیشدیریلہ مش
اولان مسلمان قہزلری بویلہ بر محیطہ دوشونجہ قولایلقہ تمثیل اولونہ
بیلیورلر . مرور زمانلہ قہزلر شاعر اسلامیہ ایلہ مقید اولمقدن کندیلری
وارستہ کورورلر . مسلمانلک ترقیہ مانع اولدینی فکری ذہنلرینہ
برلشدیریلر . یکرمنجی عصرہ دیندن بحث ایتک عیب اولدینغی
ہر فرصت دوشدو کجہ ایلری سورمکدن چکینمزلر . حال بو کہ
کندی مملکتلرندہ کلیسالر ابالب طولودر . کندیلری مسلمانلردن
قات قات فضلہ دینلرینہ صارلرقلری حلدہ مسلمانلرہ قارشى (لیبرتہ) دن ،
لاابالیکدن بحث ایدرلر .

تربیتی اہل اللہ یقیناً بدکاروں پر ہی رزمہ ملکیت کے ساتھ اسات
اجتماعیہ سہلہ مجاہدہ باشلامشدی .

مع التأسف استانبول حکومتی بوجہ کٹرہ کا شی مسامحہ کار بطور
آئینہ باشقہ برقی یا باموردی . کوزی او کندی جزیان ایدن بو
تخریبانہ کوز یومو یوردی . میسیونر مکتبہ ہر طرفہ آلا بیلا یکنہ
جالی شورلردی . بالخاصہ روم اہل حصانہ قرا کاہنی تأسیس ایدن
(روبر قولہ) الہ تہلکلی بر مؤسسہ حالی آلمشدی . . خرستیان
طلبہ جمعیتی ۱۹۱۱ اغستوسندہ آجیقندن آجیفہ اومیسو نور مؤسسہ سندہ
برقو فرانس عد ابدہ رک تربیہ مسیحیہ یک عالم اسلامہ طائد کافہ مسائل
موقع بحث و مناقشہ قویدی . میسیونر لرک مطالعہ لربنہ نظراً بو
قرقرانس او قدر بویوک بر موفقیت اللہ ابتدی کہ عثمانی معارف لطارنی
دولتک تدریسات رسمہ سہ اساس اولق اوزرہ آمرقا میسیونر لر
مکتبہ لرک بروغراملرینی قبول ایتہی دوشوندی .

اسلامیت ایچون دنیادہ بوندن فجیع بر حال تصور اولونہ ماز .
مسلمانانی یبق ایچون بر خریدن قوتورہ سی خلیفہ مسلمینک
یا تختندہ العقد ایدیور ، و آجیقندن آجیفہ اسلامہ میدان اوقو یور .
صوکرہ دہ خلیفہ نک معارف ناظری میسیونر بروغراملرینی رسماً قبول
ایتمک سوداسنہ دوشیور . ہانمزہ کلن فلاکتلرک آیاب و عوامی
ہیاندہ مجباً بوسر سملکار بریجی درجہ ایچرازا ایتہی ؟

حقیقہ صوکرہ زمانلردہ میسیونر لر بوتون ہجوملرینی اسلامک مقرر
خلافتہ توجیہ ایتشلردی . مسلمانلرک مرکزی اولق مناسبتیلہ
اوراسی برکہ تخریب و فساد ایتدکن صوکرہ اوقتہ و فساد طبیعتیلہ
بوتون ملکیتہ ، بوتون اسلام طائفہ انتشار ایدہ یلردی . بوتنک ایچون
المان شرق میسیونر لر « مدیری دوقتور (لہ پسیون) اسلام
مجموعہ سندہ نشر ایتدیکی بر مقالہ دیورکہ :

— صلب ایلہ ہلال پیندہ کی جدال ، محیط دائرہ سی اوزرنده ،
یا خود مستملکاتہ ، یا خود آفریقا و آسیای غربیہ دکل ؛ بلکہ
حرکات و فعالیت اسلامیک آسیا و آفریقاہ انتشار ایتدیکی اصل مرکزہ
یا یاہمالیدر . بوتون اسلام ملتہ لرک نظر لری ، دار الخلافہ اولان استا -
نبولہ متوجہ در . اگر اورادہ بر شی یاہمالاز سہ باشقہ یلردہ یاہیلان
شیلر ہا اولور .

بوتنک ایچون ، انجیل تشکیلاتنک الہ معنی و الہ قوتلیسی اولان
(آمریقان بورد) مؤسسہ سی ہمان بوتون موجودتی اسلامک
مرکزیتہ توجیہ ایتشدی . یالکنز آمریقالیلردکل ؛ فرانسر ، انگلین
میسیونر جمعیتلری ، حتی المان میسیونر لر دہ بوتون ہاجانی استانبول
وانا طولیہ ، کوردستان و سورہیہ جویر مملردی .

منارکدن صوکرہ اہل صلیب اردولری اسلامک مقرر خلافتی
انفال ایدنجہ خرستیانلق طائفہ عصر لردن بری تصور ایتدکاری خولیا
حقیقہ انقلاب ایتدی . سنہ لرجہ دوام ایدن مساعینک ، میلیونلرجہ

صرف ایدیان مبالغہ ثرائی اقتطاف ایتک زمانی کلشدی . هیچ کیمسہ
انکار ایدہ مرکہ اہل صلیب دواننامی استانبولہ گبردیکی زمان کندیسنہ
او قدر یاہمالی بر حیات اجتماعیہ بولمادی . چونکہ پیشدار اردولری
واولرک واسطہ لری ، القلری دہا چوقندن اسلام ہیئت اجتماعیہ سنک
قللرینی صارصمیش ، شعار اسلامیہ پیغمش ، کندیسنہ مساعدر زمین
احضر ایتشدی . آرتیق مسلمان قزلبلاہجی ضابطلرینی قول قولہ
کورمہ بہ تحمل ایدہ مین مسلمانلر ایچون اورادہ طور مق قابل دکلدی .
اسلامک دوشہیکی بوحال ذلت و فلاکتی کورمکدن ایسہ اولمک بیک کرہ
خبرلی ایدی .

حاکمیت ملہ رفیقہ زستانولہ بوتہلکلی کنج خرستیانلر جمیتک
شمدی فعالیتہ باشلا دیقی خبر ویریور . حال بوکہ اوقبل جمیتک
استانبولہ کی فعالیتلری نہ قدر اسکیدر . فقط ہر نہ دنسہ اوزمانلی
استانبول حکومتی غریب لاشحق جریانہ کندیسنی قاید برمایوبدہ
مسلمانلق اساسلرینی محافظہ عنہم ایتش اولایدی ، دولتک بوتون
مؤسساتی و اساسات جابلہ دائرہ سندہ تنظیم و تدویر ایتہی اساس مسلمک
اتحاد ایتش اولایدی البتہ اسلام بوقلاکتلرہ معروض قالمزدی . فقط
مع التأسف اسلامدن اوزاقلاشدی . اوزاقلاشق شویلہ دورستون ،
اسلام ایلہ مجاہدہ بیلہ باشلا دی . یک اوزون سورہن بودردلری
شیمدی تازہ لہ مک ایستہ میورز .

بو خصہ سندہ بوتون سیٹنی میسیونر شا کردلرینہ ، غریب پرست
زمرہیہ بو کلمہ بی موافق انصاف بولمایدورز . بر قسمنی دہ علمای اسلامہ
تحمیل ایتدکدہ کندیسی حقلی کوریورز . خرستیانلق طائفہ بوقدر
منتظم تشکیلانہ ، بوقدر جہانشول مساعینہ مقابل بزم علمائز
مثبت هیچ بر حرکت ، مفید هیچ بر فعالیت کوسترمدیلر . زمانک
سلاحلریلہ مجہز اولق لزومی تقدیر ایتدیلر . اسلام علیہندہ تربیت
اولونان بوقدر طوزاقلرہ ، اسلامیتہ قارش یاییلان بوقدر ہجوملرہ
قارش لا قید قایدلر . مدافعہ ایچون واسون بر حاضر اقدہ بولونمایدلر .
نہ تشکیلانہ اہمیت ویردیلر ، نہ معلوم طائفہ قیمتی تقدیر ایتدیلر ،
نہ مدرسہ لری یا شانایلدیلر . ہر قصبہ دہ مسلمانلرک دینی مرکز لری -
اولان مقلک دائرہ لری بوتون اہمیتی غائب ایدہ رک مسلمانلری کندی
حالیہنہ ترک ایتدیلر . کذلک کوی اماملری ، محلہ اماملری بوتون
نفوذ اجتماعیلرینی ضایع ایدرک بر طاقم کاغذلری مہرلہ مکدن باشقہ هیچ
بر موقعلری قالمادی . بو صورتلہ مسلمان ہیئت اجتماعیہ سنک طبیعی
تشکیلانی بوزولدی . بویوزدن مسلمانلر شیرازہ سی طائیلان بر کتاب کی
بریشان اولدیلر ، تشیت و افتراقلرہ دوشدیلر . یوقسہ بوسر کزلردانما
فعالیتلرینی محافظہ ایتسہ پیدیلر ، ایتہ بو کون بڈیان ملیمز بویلہ الہم رخنہ لرہ
دوچار اولماز ، دشمنلر مقصدلرینہ بودرجہ موفق اولہ مازلردی .

زمانک سیر و حرکتی تعقیب ایتک ، دشمنلرک آمال و مقاصدینی
استکناہ ایتک ، اوکا کورہ لازم کلن تدبیرلری اتحاد ایتک الہ بسیط

مسئله‌لر در براردو، قارشیسندنه کی دشمنك تشکیلات و تربیانشدن خبردار اولمازسه البته مغلوب اولور. بونک کی علماده قارشیلرنده کی میسونر اردولرینک تشکیلاتندن، مساعیارندن خبردار اولمازسه ناصل مدافعه ایدمیلرلر؟ بز مع النأسف علما منک جوغنی یارکوشه به چکیلمش، یاخود سیاست دارد به دوشمنش بر حالده کورییورز. شیمدی به قدر هانکی دینی، علمی، یاخود اخلاقی، اقتصادی بر جمعی وجوده کتیردیله؟ مسلمانلرک یتیم‌لری بو کون سوقاقلرده سور، نیور. مملکتک هر طرفی جهالت قیلامش. قلبلر آرمسندنه کی رابطله صارصیلمش. کفر طائفه‌لری اسلام ساحل‌لرینه چارپوب طور یور.

هان مسلمانلرک تشکیلاتلری؟ هانی بیکسارک قولندن طوته‌جق مؤسسات خیره‌لری؟ هانی خاخی جهاندن قورتاره‌جق، قلبله مسلمانانق روحنی، مسلمانلق فیضنی نشر ایدم‌جک علم و عرفان مؤسسه‌لری؟ هانی شعائر اسلامی به هر درلو تجاوزندن محافظه به قدر یاب اوله‌جق اخلاقی جمعی‌لری؟ هانی خاخی فقر و سفالتدن قورتاره‌جق دارالمساعلری؟ هانی اسلام اقوامیله تأسیس رابطه ایچون بین لاسلام عمومی تشکیلاتلری؟ اولر شوبله دورسون، بر کویک دیکرندن خبری یوق. بر مملکتده یاشایان علمانک بربرلری آرمسندنه اخوت و رابطه قیلامش. بالطبع بو حال ایله بر هیئت اجتماعه‌نک بقا و دوامنه امکان یوقدر.

غفلت او یقولرندن او یاتق، جهاند اولوب بیتن شیلردن خبردار اولوق، اسلامیت علمنده ترتیب اولمان مدهش طوزاقلره دوشمه‌مک ایچون هر درلو حاضر اقلرده بولونوق، مسلمانلر آراسنده درلو درلو جمعی‌لر، درلو درلو شرکتلر تشکیلاتلرک برایشان کولک‌لری طوبیلاق، میدان آلان فقر و سفالتی قالدیرمق بو کونک الک مهم واک اقدم فرائضی در. بو کون آرتیق حرکت زمانیدر، فعالیت زمانیدر. هر هانکی بر ایشده موفقیتی تأمین ایچون مساعی بی تنظیم ایتک الزمدر. بو کون منفرد مساعینک هیچ بر قیمتی یوقدر. بو کون فعالیت طوبیلاق اوله‌رق جماعت حالده، جمعیت حالده یایمالیدر. کلشی کوزل دیل‌جیلره منفرداً تصدق منسکتمه فقر و عطالتی تعمیم ایدر. فقط زلکیلرک مجتمعا و مشترکا تصدق‌لری مملکتده بی جوق مؤسسات خیره وجوده کتیر. حتی هر صورتله مستفید ایدر. خرسیتیانلردن عبرت آلمالیدر. میلیونلرجه انسانلر اوباطل دینی نشر و تعمیم ایچون نه مساعی صرف ایدیورلر. نه فداکارلق اختیار ایدیورلر! بوکا مقابل بز نه یاییورز؟

بو خصوصده بر آزده شرعی و کالتک نظر دقتلرینی جلب ایتک ایسته‌یورم. زیر ابوتون فعالیت و حرکات دینه‌نک مرکزیم اوراسیدر. بو دینی تشکیلاتلره اوه غرضامق اطفندم بولونسون. میسونر اردولرینه قارشنی لازم کان ترتیبات واسنحضاراتده بولونا‌جق قرارگاه شرعی

و کاتی در. بزم هیئت اجتماعه منک طبیعی بر طاقیم تشکیلاتلری واردی. اولنری اولسون جالاندیرمق، مقتیلک دائره‌لری حقیقه بزمر کر اسلام حاله قویق، مسلمان اقوامی آرمسندنه رابطه لر وجوده کتیرمک، اساسلی مناسبتلر تأسیس ایدوب اسلام مؤتمرلری، شورالری تشکیلات ایتک، مدرسه‌لره کی بر حیات فعالیت و برمک، شیمدی‌لک خارجدن و ازیک‌لک کندی آرمزده اولسون! نشر دین ایدم‌جک تشکیلاتلر وجوده کتیرمک، شعائر اسلامی بی انهدام تهلیک‌سندن فورویه‌جق تدبیرلر اتخاذ ایتک، مسلمانلر آرمسندنه میدان آلان منکراتی ازاله به چالیشمق، عصره اوفق و ناسک احتیاجاتنه ارفق احکام اسلامی بی تدوین ایدم‌جک هیئتلر، دار الفتوالر تشکیلات ایتک... حاصلی مسلمانلقی احیا، مسلمانلری اعلا ایچون بونک بر حرکت و فعالیت کوسترمک، ظن ایدرم که، بو کون شرعی و کالتک الک مهم و متقدم وظائفیدر.

دیگر طرفدن معارف و کالتی ده بویسیونر تهلیک‌سندن قارشنی لازم کان تدبیرلری اتخاذ ایتک، استانبول حکومتی طرفند مکتبلرده کوشه‌نیلان دینی حسلرک تقویه ایتک، دینه قارشنی لایبالک کوسترن معاملری مکتبلره سوقماق، استانبول حکومتی طرفندن مکتبلردن قالدیریلان فرائض الهیه بی ادا ایتدیرک، میسونر لرک افکار شیباب اوزرنده حصوله کتیردکاری مضر تاثیرلری ازاله ایدم‌جک تدبیرلر اتخاذ ایتک، الحاصل صلابت دینه بی حائر ایمانی، نفن، صنعتکار کنجلر یتشدیره‌جک اسبابه توسل ایتک ممتده بولونایلردر. امریقا کی مدنی برده‌لر مکتبلرینک یتشدیردکی طلبه‌لرده کی حسیات دینه‌نک قوتی بزم ایچون شایان عبرت بر مثالدر. مکتبلر من خقه، خنقک عادات و شعائرینه یاباجی محصول یتشدیرمکدن آرتیق قورتولمالیدر. جناب حق مسلمانلره انباء، اسلامه چالیشانلره توفیق احسان بویورسون، آمین.

اشرف ادیب

بو بونک ملت مجلسنده:

ان شاء الله!

آرتیق طمادی طاندیم، هوالرده آسپه‌شدی، هیچ طور وریمی؟ هایدی بو بونک ملت ملت مجلسنده! نه اختیار لیقم، نه ده لک اوزاقلینی باکا مانع اولویور! «عاشقه باغداد یافین کلر» دیرلر. بنده مجلسک شو یاشمده، عاشق غربنی اولدم. کچلرده مخدوم کوله‌کن میریلدایوردی: — بابامده یتیم یاشندن صوکر (سیاسی) اولدی!...

— آبول، دیدم، بو، سیاست دکل، مقتضای ایماندر. پیغمبر منک بویوردینی کی، ملتک دردینی کندینه، مال ایتمین مسلمان دکلدز. اوراده هب ملتک دردلری قونوشولویور. روحه خدا، قلبه شفا و یره‌جک سوزلر سوبله‌نیور، مسلمانلر قرارلر ویریلیور. یا بو مجلس قررولما یوبد، آناطولو باشسنر قالیایدی حاکم بولوردی؟